

Тетяна ПАКУЛОВА

старший викладач кафедри
мовної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

<https://orcid.org/0000-0002-0251-684X>

ЛОГІКО-ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ У ВСТАНОВЛЕННІ РІВНЯ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Національна безпека держави – це широкий спектр політичних, економічних, соціальних та інформаційних аспектів, що впливають на її стабільність та здатність захищати власні інтереси. У сучасному глобалізованому світі особливого значення набуває інформаційна безпека, оскільки інформаційні потоки визначають суспільні настрої, впливають на ухвалення політичних рішень і навіть можуть сприяти дестабілізації державного устрою. Важливу роль у цьому процесі відіграє мова, що є не лише засобом комунікації, а й потужним інструментом формування суспільної свідомості.

Логіко-лінгвістичний аналіз дозволяє досліджувати мовні структури, аргументативні моделі, риторичні засоби та механізми різних видів маніпуляції, які використовуються в публічному дискурсі. За допомогою мовних засобів можуть поширюватися дезінформація та пропаганда, що завдаватимуть негативного впливу на суспільні процеси та міжнародні відносини. Шляхом аналізу логічної будови висловлювань, семантичної та прагматичної складових, оцінюється потенційний ризик мовного впливу, виявляються приховані наміри комунікантів і відбувається протидія інформаційним загрозам.

Державні інституції та спеціальні служби використовують методи лінгвістичного аналізу для моніторингу інформаційного простору, аналізу загроз і формування відповідних контрзаходів. Зокрема, дослідження політичної риторики, медійного дискурсу, соціальних мереж та офіційних заяв дозволяє визначати рівень інформаційної безпеки держави. Розуміння логіко-лінгвістичних аспектів у встановленні рівня безпеки держави сприяє розробці ефективних стратегій протидії маніпуляціям, інформаційним війнам і спробам дестабілізації суспільства.

Таким чином, тема логіко-лінгвістичного аспекту у встановленні рівня безпеки держави є надзвичайно актуальною, оскільки вона дозволяє виявляти, аналізувати та мінімізувати загрози, що виникають у сучасному інформаційному просторі. Поєднання методів лінгвістики та логіки відкриває нові можливості для оцінки інформаційних процесів, сприяючи зміцненню національної безпеки та забезпеченню стабільності держави.

Для початку дамо визначення поняттю «лінгвістичний аналіз тексту». Лінгвістичний аналіз тексту – це аналіз будь-якого тексту як продукту мовно-розумової діяльності людини із застосуванням лінгвістичних методів і прийомів з метою виявлення його структурно-сміслової єдності, комунікативної спрямованості та інтерпретації упорядкування мовних засобів для вираження смислу. [1, с. 10]

Об'єктом такого виду аналізу може бути публіцистичний текст, офіційно-діловий, науковий, рекламний текст і навіть усна доповідь.

Предметом є пошук і надання характеристики мовним одиницям різних рівнів. Це може бути лексичний, граматичний, словотвірний тощо. [1, с. 11]

Розрізняють декілька методів лінгвістичного аналізу. Одним із універсальних методів є гіпотетико-дедуктивний метод, в основу якого закладена перевірка певної гіпотези. Традиційні методи охоплюють методи аналізу синтагматичних відносин та парадигматичних відносин. Найбільш поширеним методом аналізу парадигматичних відносин є метод опозицій. Компонентний аналіз також віносимо сюди. Серед синтагматичних виділяють дистрибутивний метод та аналіз безпосередніх складників. [2, с. 18-21]

В умовах проведення бойових дій, і не лише, інформація завжди перетворюється на зброю, і під час проведення роботи над отриманою інформацією неодмінно потрібно вдаватися до лінгвістичного аналізу тексту з метою запобігання завдання шкоди державі в інфо просторі. Задля підвищення стандартів подання інформації медіа у 2015 р. створено Міжнародну мережу перевірки фактів (англ. International Fact-Checking Network – IFCN). [3, с. 87]

Одним із важливих аспектів логіко-лінгвістичного аналізу є вивчення

аргументативних структур у публічному дискурсі. Мовні елементи, що використовуються для аргументації або маніпуляції, мають глибоке значення для визначення рівня інформаційної безпеки. Для прикладу, в умовах політичної боротьби та інформаційних конфліктів часто зустрічаються маніпулятивні конструкції, що можуть впливати на суспільні настрої та ставлення до держави. Такими є стратегії спрощення складних проблем до чорного й білого, використання емоційно забарвлених слів, що викликають страх або гнів, а також побудова фальшивих дихотомій, які дозволяють «злому» ворогу бути протиставленим «праведній» боротьбі.

Наприклад, у випадку з інформаційними війнами, коли в медіапросторі починають поширюватися фальшиві новини про зовнішні загрози, мовні засоби можуть бути використані для мобілізації громадської підтримки або для створення паніки серед населення. Це можуть бути такі риторичні стратегії, як нагнітання тривоги чи фальсифікація фактів, що створюють ілюзію небезпеки для національної безпеки. Для прикладу, в аналізі політичних заяв можна виявити використання образних мовних конструкцій, таких як «екзистенційна загроза» або «терористи на порозі», що є частими в контекстах, де потрібна мобілізація підтримки за допомогою страху.

Іншим прикладом є використання мовних засобів для маніпулювання через надмірне спрощення ситуацій. Відомо, що в політичних та військових конфліктах часто застосовуються гасла, які зводять проблему до простих опозицій: «ми проти них», де «ми» – це нація, а «вони» – загроза, часто без уточнення, хто саме є цією загрозою. Така спрощена дихотомія дозволяє маніпулювати масовою свідомістю, що має негативний вплив на стабільність і безпеку держави, адже реальні загрози часто є набагато складнішими та багатограними.

Також важливо згадати про використання ретельно підібраних лексичних одиниць для формування певного ставлення до соціальних або політичних груп. Наприклад, в історії політичних маніпуляцій часто використовувалися терміни, що могли підсилювати суспільну недовіру до окремих груп, наприклад, називаючи їх «зрадниками» або «внутрішнім ворогом». Логіко-лінгвістичний аналіз таких мовних конструкцій дозволяє виявити їхній вплив на суспільні процеси та оцінити, як вони можуть стати загрозою для національної безпеки через розкол у суспільстві.

Отже, можна впевнено сказати, що логіко-лінгвістичний підхід до аналізу інформаційних загроз є критично важливим для визначення рівня безпеки держави. Не менш важливим є використання лінгвістичних методів для боротьби з інформаційними атаками та пропагандою, зокрема в контексті зовнішньої і внутрішньої політики. Тому впровадження логіко-лінгвістичних методів до сфери інформаційної безпеки є необхідним кроком для протидії інформаційним загрозам і для збереження стабільності держави в умовах постійно змінюваного глобального середовища.

1. Кочан І. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Знання, 2008. 423 с.

2. Мартинюк А. Основи наукових досліджень у лінгвістиці : навч.-метод. посіб. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2007. 40 с. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/46591349.pdf>.

3. Стратегічні комунікації для безпекових і державних інституцій : практичний посібник / [Л. Компанцева, О. Заруба, С. Череватий, О. Акульшин; за заг. ред. О. Давліканової, Л. Компанцевої]. Київ : ТОВ «ВІСТКА», 2022. 278 с.